Introduktion til brug af manuel behanding ved mundhuleopererede og laryngektomerede

Janni Holm Pedersen

Logopæd

Program

- Manuel behandling/palpation
- Mundhuleoperede/laryngektomerede
- Praksis

Introduktion og præsentation

Jonni Andersen, fysioterapeut

- Specialist i hals-, strube-, stemme- og synkegener med over 25 års erfaring.
- Akupunktør
- Efteruddannet sig gennem en længere række kurser med internationalt anerkendte undervisere.

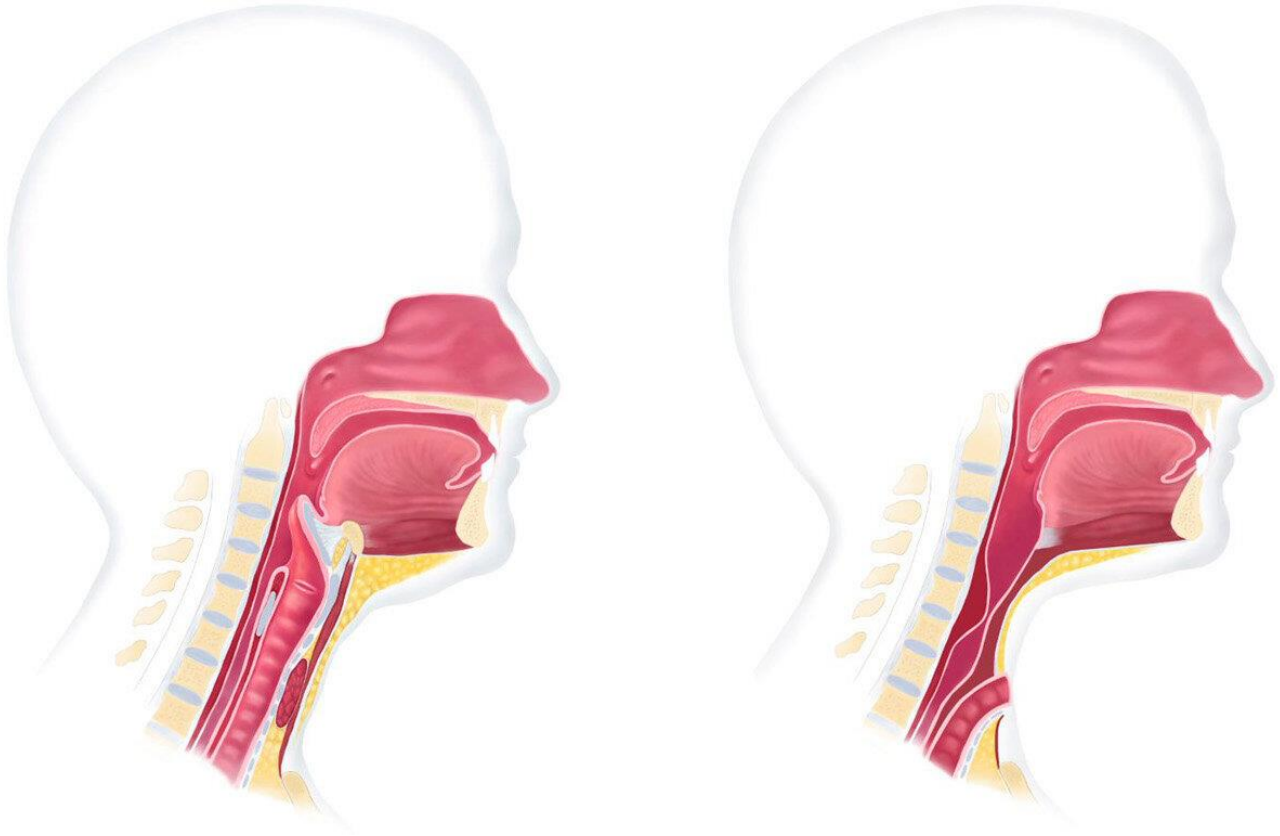
Janni Holm Pedersen, logopæd

- Uddannet fra Syddansk Universitet.
- Arbejdet med stemmer, dysartri, afasi, mundhulecancer og laryngektomi i over 15 år
- Efteruddannet i manuel behandling til at løse muskulære dysfunktioner, der påvirker stemmeapparatet.
- Læst fysioterapi 3½ semester - anvender sin fysioterapeutiske viden i sit logopædiske arbejde.

Hvorfor manuel behandling?

- Er det for alle?
- Giver det mening – stråler, operation/arvæv mv.?

Laryngektomi

Mundhuleopereret

- Oplever bedring af mundhulen.
- Folk har lidt lettere ved at forstå hende.
- Mærker større fleksibilitet af tungen.
- Har lettere ved at lave øvelserne mellem undervisningsgangene.

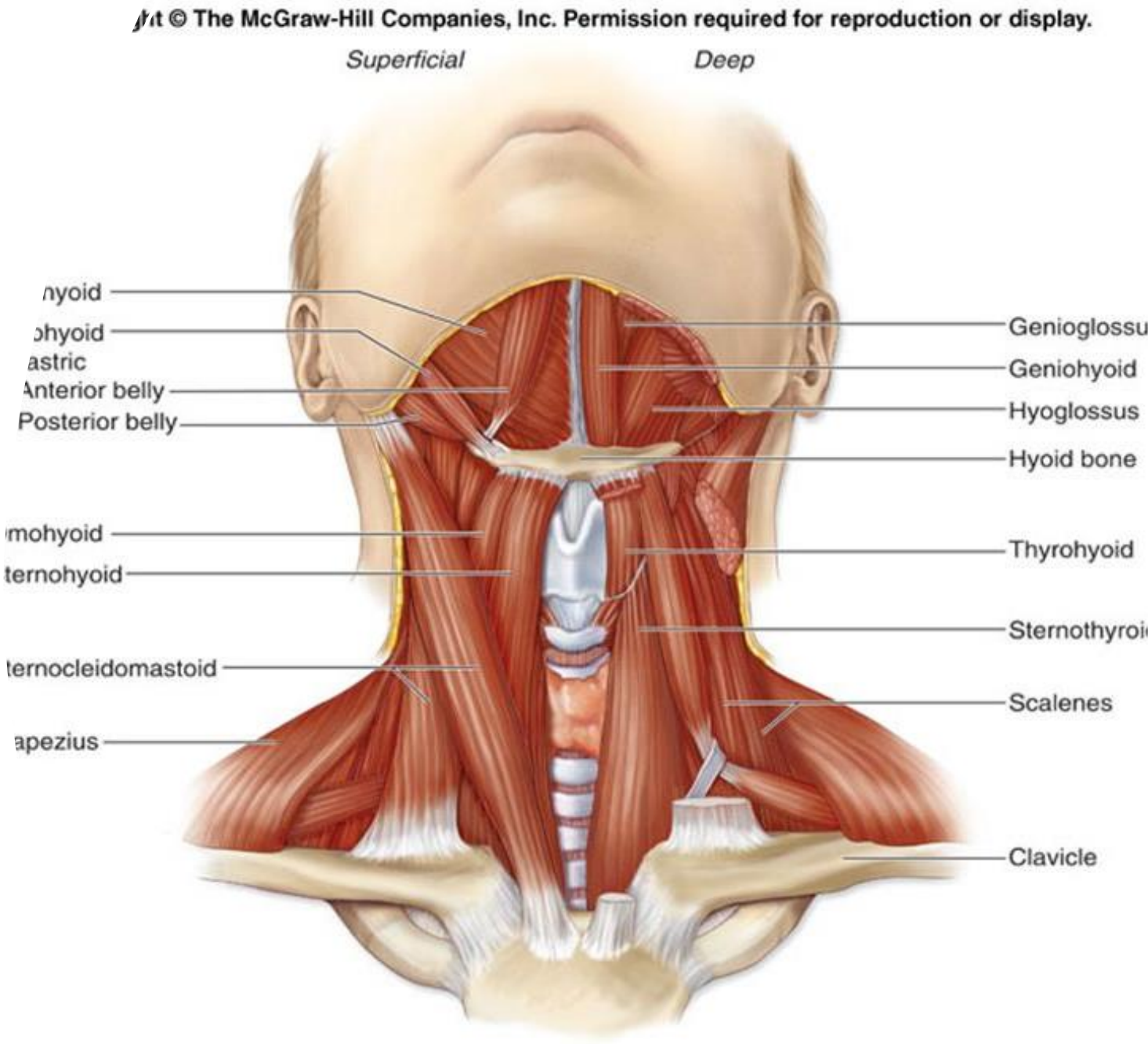
Før

Efter

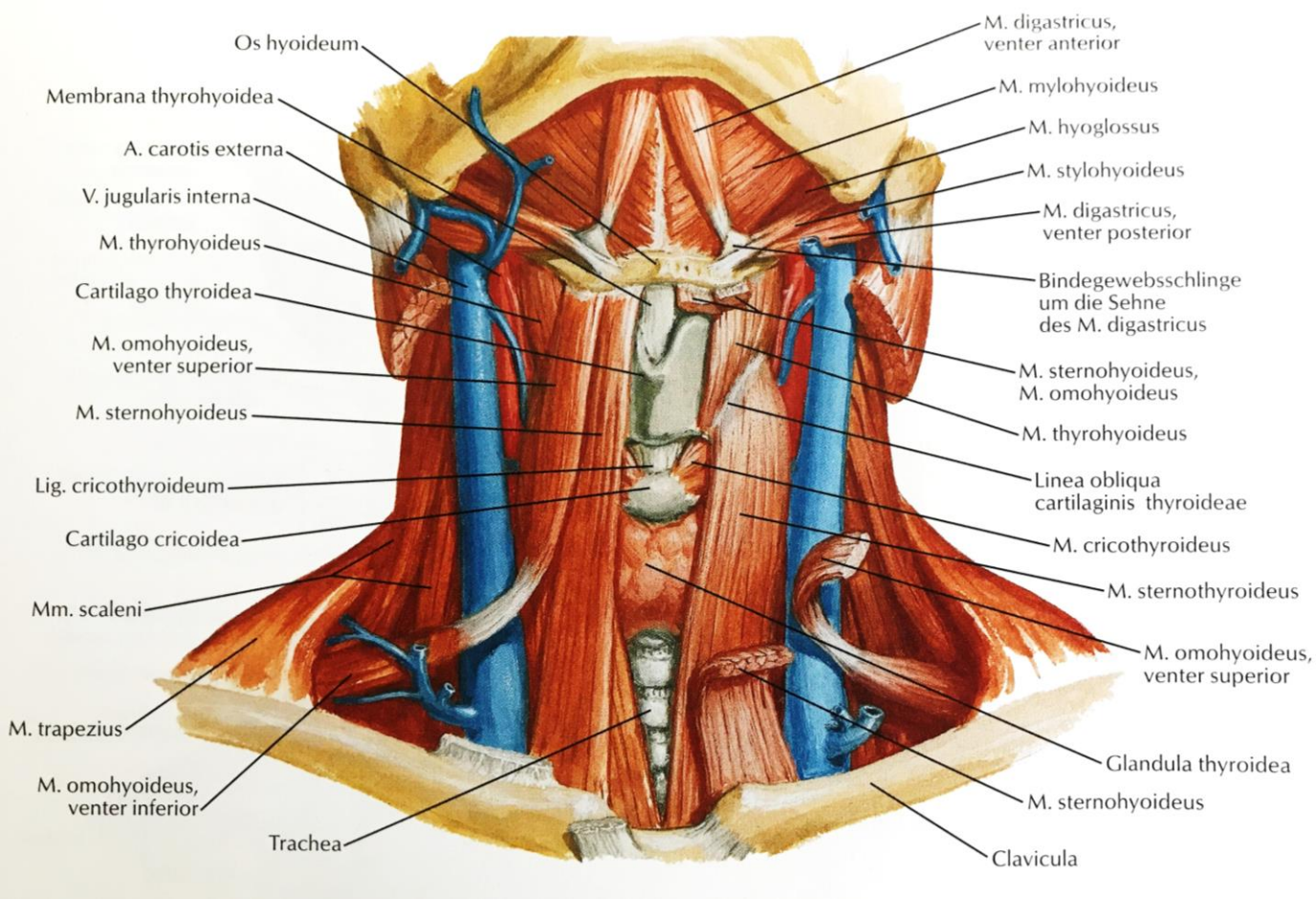
Larynxmuskler

- Larynxmuskler inddeles i supra- (øvre) og infra- (under)hyoide muskler.

Ydre larynxmuskler

Vi har en række muskler omkring struben, som er med til at styre vores stemme.

Kilde: Frank H. Netter

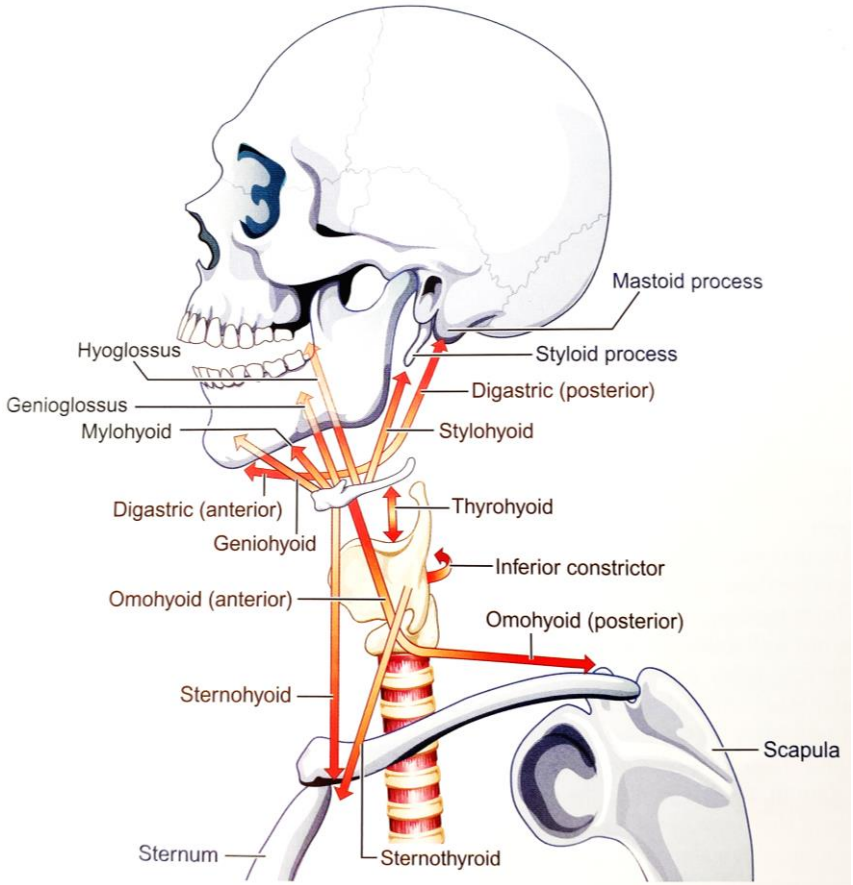

Figure 3–29. Actions of extrinsic and supplementary muscles of the larynx.

Kilde: T. J. Hixon, J. D. Hoit

Undersøgelse

Siddende stilling:

- Hovedets stilling
- Nakkens bevægelighed
- – flex/ext/rot/lateralflex
- Hals
- Respiration
- Kæbeåbning (3 fingre), frem/tilbage/til siderne
- Palpation: - m. trapezius
  - thyroideus og os hyoideum

Palpation

Find

- thyroideus
- os hyoideum

Mærk afstand mellem – højt/lavt placeret - Forskydelig/fixeret (vinkling – retraheret)

Palper

- os hyoideum
- cart. thyroideus
- cart. cricoideus

Ømhed - flexibilitet

Spændte nakkemuskler?

- M. temporalis
- M. masseter
- Mundgulvet
- M. sternocleidomastoideus

Ømhed - flexibilitet

Få borgeren til at pege på globulus/gener

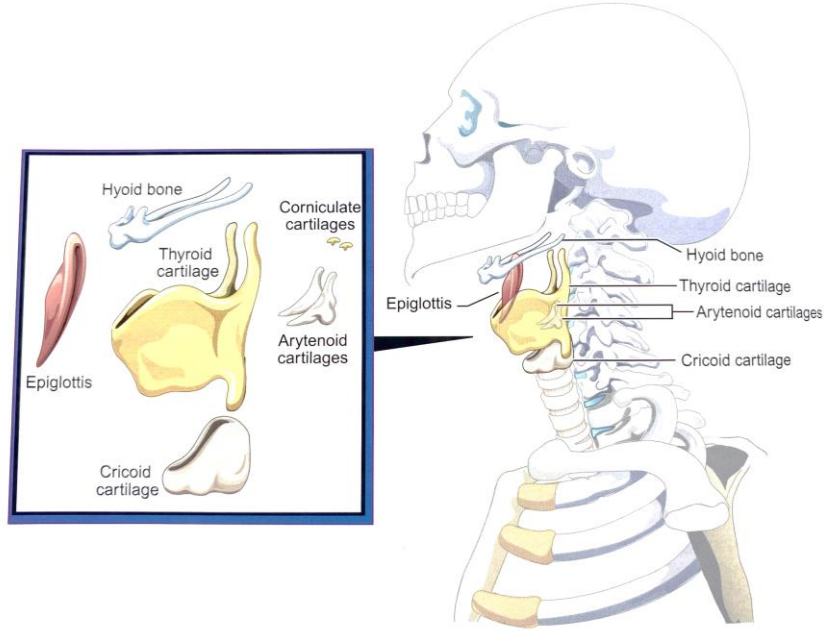
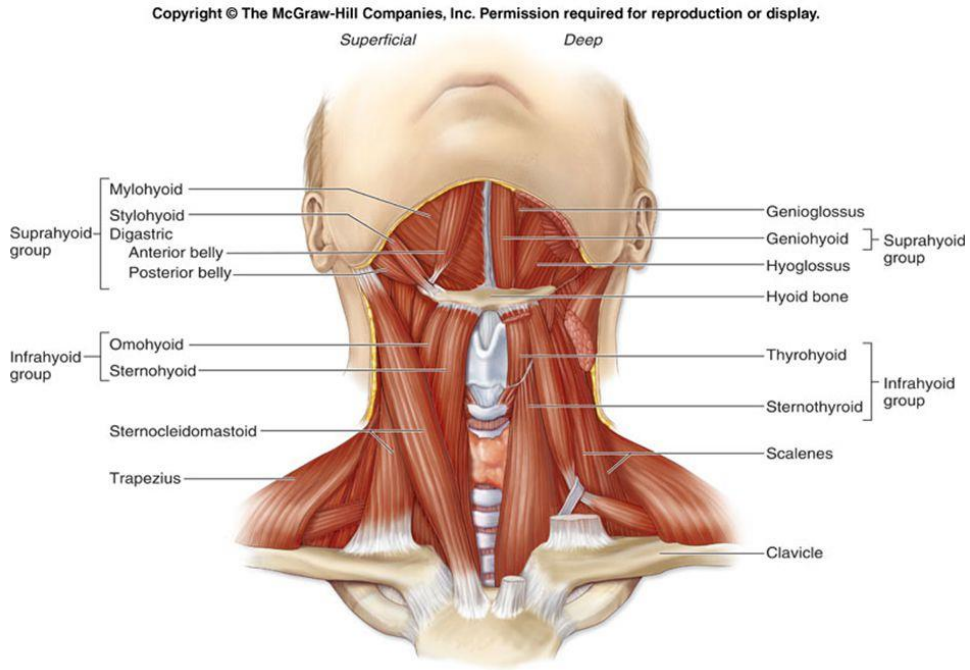

Figure 3–1. Skeletal framework of the laryngeal apparatus.

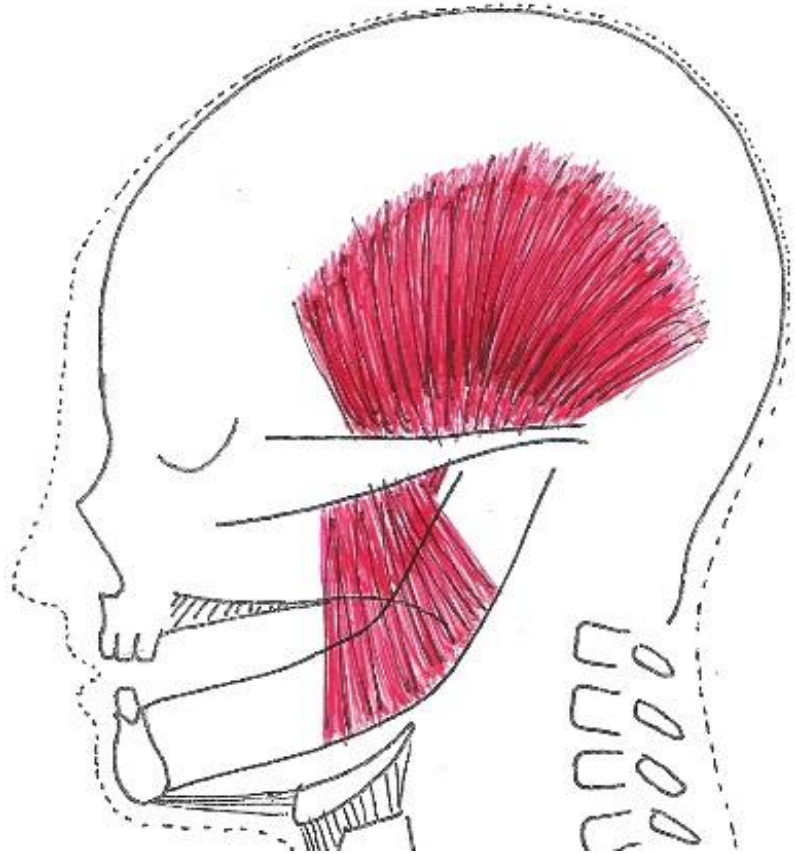
Kilde: T. J. Hixon, J. D. Hoit

Øvelse ved reduceret kæbeåbning/trismus

Massage indvendigt i kinden – 1 gang dagligt!

- Længst inde oppe fra og ned x 3 (m. masseter)
- Krog op mod kindben og frem til overlæbe x 1
- Krog ned mod underkæbe og frem til underlæbe x 1
- Krog i midten af kinden frem til mundvig x 1

M. Temporalis

Blid massage med håndrod eller fingre

<u>M. Temporalis</u>

- Udspring: Hele fossa temporalis
- Hæfte: Processus coronoideus
- Funktion: Lukker kæbeled, trækker kæben tilbage

M. masseter

Blid massage med håndrod eller fingre.
Der kan laves et let træk nedad med håndroden.

<u>Masseter</u>

- Udspring: Underkant arcys zygomaticus
- Hæfte: Lat. kæbe og ramus mandibula
- Funktion: Lukker kæbeled

Udstrækning af tungen

Pres begge hænder ind og ned lige under kravebenet før øvelserne startes.

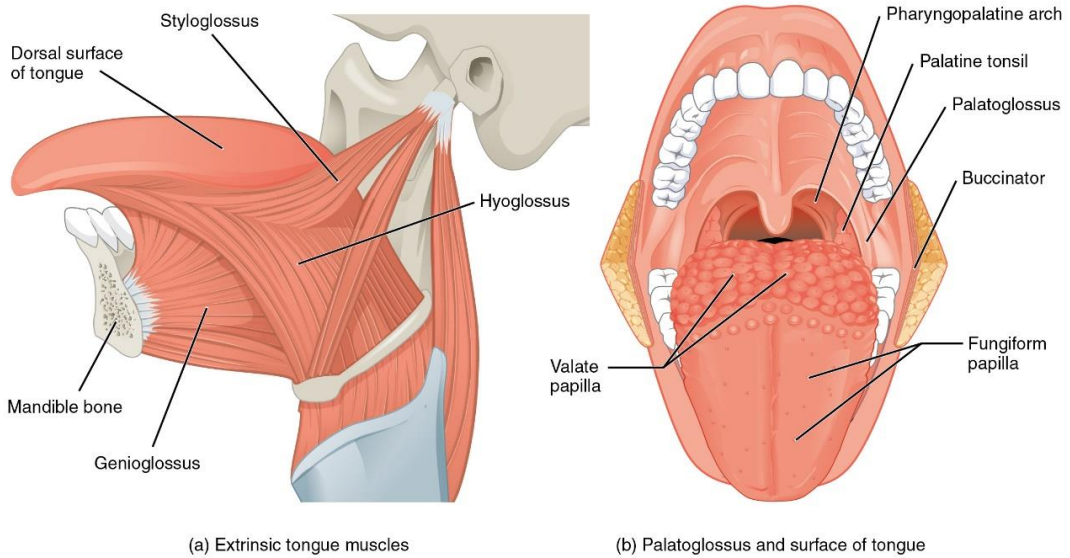
- Ræk tungen så langt ud du kan ned mod hagen. Hold strækket i 30 sek. 3 gange dagligt.

- Sæt tungespidsen bag fortænderne i undermunden og lad resten af tungen vælte ud i en bue. Hold strækket i 30 sek. – laves 3 gange dagligt.

- Passivt stræk af tungen. Fat tungespidsen

med gaze og træk forsigtigt fremad og

til siderne.

Kilde: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:1109_Muscles_that_Move_the_Tongue.jpg

Spørgsmål